

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENTĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR ION N. CESĂRESCU

A B O N A M E N T U L

Pe an, în România	30 lei
6 luni	16 „
3 luni	8 „
Străinătate: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni	

A P A R E

De două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA & ADMINISTRAȚIA

București. CALEA RAHOVEI — 6

Lângă Palatul Justiții

TELEFON No. 16/98

S U M A R

Problema metodologică în dreptul nostru civil (o nouă îndrumare a rolului judecătorului în materie de interpretare și aplicare a legilor) de d-l Vespasian Erbiceanu;

JURISPRUDENTĂ :

Curtea de casație, s. III: *Ministerul de finanțe cu Spirache Iarca;*

Idem: *Duțu R. Vlășceanu, recurs fiscal;*

Curtea de apel din Galați, s. II: *Gheorghe Drăgușin;*

Judecătoria Ocolului T.-Severin: *Ruxandra D. Bătuțescu ș. a. cu N. M. Filimon Jitea ș. a.;*

Trib. civil din Termonde (Belgia) și Curtea de apel din Gand: *Responsabilitatea în cas de boală contractată, cu o Observație de d-l D. Alexandresco;*

Informații.

Problema metodologică în dreptul nostru civil

(O nouă îndrumare a rolului judecătorului în materie de interpretare și aplicare a legilor)

Urmarea 6-a (*)

În fine mai avem de făcut încă o observare și poate cea mai esențială.

Scoțând «natura lucrurilor» a lui Gény din rolul de criteriu conducător pentru activitatea interpretativă și legiuitoare a judecătorului, Saleilles pretinde că un asemenea rol se cuvine să-l aibă «conștiința juridică colectivă», ca atare. Dacă, după Gény, judecătorul trebuie să fie campionul societății pe calea dezvoltării sale, în spiritul «principiilor raționale și a entităților morale neschimbate» (*principes rationels et entités morales immuables*)⁽¹⁾, apoi din punctul de vedere al teoriei lui Saleilles, judecătorul trebuie să fie numai o simplă slugă credincioasă și tăcută a dispozițiilor și inclinațiilor sociale ale timpului, sau mai bine zis sluga intereselor sociale care triumfă într'un moment dat. Lui îi este interzis să-și spue convingerea sa luminată, să facă aprecierea critică personală a intereselor care sunt în luptă, sau

a curentelor de idei care se suprapun. El e chemat pur și simplu numai să observe și să urmărească în mod imparțial lupta, iar în momentul când partea învinsă va fi gata deja să cedeze, să-și dea ultima lovitură, pentru a o răsturna definitiv la pământ. Cine este învingătorul, sau cine e învinsul.—pentru dânsul rămâne indiferent. Aprecierea dacă curentul de idei care a învins duce societatea spre progres sau o împinge la peire — iese din marginile competenței lui.

În asemenea condițiuni, poate fi vorba oare despre un rol nobil, despre o menire socială măreață a judecătorului? Avem dreptul să spunem că judecătorul va fi tot-d'a-una organul binelui și al progresului social?

Pentru ca să răspundem afirmativ acestei întrebări, ar trebui să credem că spiritul public, vederile colectivității, evoluează tot-d'a-una și statornic în sensul unei îmbunătățiri sociale, că tot-d'a-una înving interesele și ideile acelea, cari conduc societatea către un viitor mai fericit;—cu un cuvânt, ne trebuie convingere deplină că tot ce se petrece în societate este spre binele ei.

Fericit este cel ce are asemenea credință, unul ca acela poate să admită și metoda de generalizare preconisată de Saleilles și adepții săi.

Dar oare istoria de veacuri a omenirii nu ne spune contrarul? Nu găsim în ea nenumărate pilde de erori fundamentale, de rătăcirii bolnăvicioase, cari în anumite epoce s'au răspândit ca niște adevărate epidemii, au stăpânit îndelung gândirea și activitatea oamenilor, stavilând mult timp mersul înainte al societății? Mai trebuie oare să amintim de vremurile netoleranței religioase, a privilegiilor de clase, a dușmăniilor naționale excesive, și de alte asemenea fenomene sociale?

Nu putem să nu recunoaștem că Stammler are dreptate în unele din observările sale făcute în această privință.

Chiar dacă am admite, zice el, că s'ar putea constata printr'un mijloc oare-care existența efectivă a cutărei sau cutărei «conștiinți juridice colective», — unde vom avea însă sancțiunea că ea este cea adevărată și infailibilă, că corespunde

(*) Vezi *Curierul Judiciar* No. 19, 20, 22, 23 și 25 din 1906.

(1) Vezi F. Gény *«Methode de l'interprétation et sources en droit privé positif»*. 1899, pag. 53.

în totul problemelor supreme ale dreptului? Nimeni, de exemplu, nu va căuta să rezolve chestiunea despre natura cometelor, sau dacă o boală oare-care este molipsitoare sau nu, pe baza părerilor dominante în societate. Tot așa și jurisconsultul, când e vorba de tranșarea dreptului de proprietate, a drepturilor familiare, a chestiunii delictului penal, a noțiunii despre suveranitatea Statului etc.—nu trebuie și nu poate să ia în considerare vederile stabilite de curentul opiniunii publice (2).

În adevăr, socotim că aprecierea lui Stammler este absolut justă și, din punctul de vedere al *politiceii dreptului, opiniunea publică*, ca atare, nici într'un caz nu poate avea puterea unui *imperativ obligator* pentru judecător.

Ni se pare curioasă și fundamental greșită părerea câtor-va jurisconșulți-sociologi noii, și în special a civilistului *Marcel Planiol*, care, inspirat de sigur, ca și Saleilles, de unii autori germani, în noul său tratat de drept civil, exagerează rolul opiniunii publice în politica dreptului într'atât, în cât crează din ea un adevărat criteriū al bunelor moravuri, al legalității sau al nelegalității, obligând pe judecător ca la aprecierea chestiunii de a se ști dacă, o convențiune oare-care dintre părți este sau nu ilicită, să se conducă după vederile stabilite de curentul opiniunii publice.

«Le pouvoir que les tribunaux tiennent ainsi de l'art. 6 (art. 5 cod. român) d'annuler les contrats et autres actes des particuliers comme immoraux, zice Planiol, est un des plus redoutables qu'ils aient reçus de la loi. Supposez — la exercé par des hommes passionnés, par des moralistes trop rigides ou par des esprits sectaires, la liberté civile pourrait y sombrer. *Le seul contre-poid possible est ici l'opinion publique, le courant général des idées qui règle le niveau moral d'un peuple et qui crée une sorte de tolérance nécessaire. On dit qu'un peuple a toujours le gouvernement qu'il mérite; on peut dire de même qu'il a toujours une jurisprudence appropriée à son degré de moralité*» (3).

Cu chipul acesta Planiol și Saleilles dau *carte blanche* opiniei publice de a stabili criteriul moralității și de a crea normele de apreciere a faptelor omenești. Această prerogativă excepțională o avea până în prezent numai puterea legiuitoare, de acum înainte însă este deferită unui factor strein, *unei puteri oculte și incoherente, numită*

opinia publică, care este ridicată astfel la rangul de legiutor.

Socotim că o asemenea procedare este nu numai inadmisibilă, dar chiar și periculoasă.

Să dovedim afirmarea noastră.

Deputatul italian Ruggero Bonghi, într'un discurs memorabil, ținut în parlamentul italian în anul 1873, zicea despre opinia publică, între altele, următoarele: „Nu orî-ce manifestare psihică colectivă exprimă în realitate o opinie publică. Opinia publică, pentru a avea autoritate, trebuie să fie adevărată, sinceră și întemeiată *pe consimțimintul general al inteligențelor celor mai superioare* dintr'o țară“. La aceste cuvinte avocatul G. A. Pugliese adăogă: «și tot-d'a-una să alcătuească o stare sufletească constantă» (4).

Iată cuvinte de aur, exclamă *Scipio Sighele*, unul din cei mai adânci cercetători ai problemelor de psihologie colectivă, făcând alusiune la părerile lui Pugliese și Bonghi, dar care în acelaș timp rămân cuvinte deșarte!

Unde se poate găsi acel judecător infailibil care să fie în stare să distingă din vertiginoasa manifestare a spiritului colectiv care e partea adevărată, temeinică și sănătoasă, și care e partea falsă, șubredă, rezultatul unei stări de lucruri patologice, sau al sugestiunii impuse prin perfidia câtor-va ziaristi și politiciani interesați, pe cari presa și mulțimea credulă și naivă îi urmează cu entuziasm? Cine va avea dreptul să stabilească în fie-care caz dat că un curent oare care de idei, emanat de la colectivitatea socială, merită său nu denumirea de opinie publică? Prin ce mijloace statistice va putea cine-va afirma într'un mod absolut că majoritatea gândește în cutare mod mai mult de cât în altul, că are cutare „conștiință juridică“?

Prin ce criteriū sociologic se poate distinge cu exactitate inteligențele și caracterele superioare dintr'o țară, de cele mediocre sau inferioare (5)?

Gabriel Tarde, cu obișnuita sa fineță de analiză, observă că opinia publică foarte rare orî oglindește în sine gândirea și credința publicului luminat, a oamenilor de elită, ci mai tot-d'a-una reprezintă *opinia mulțimei*, convingerea majorităților și a gloatelor. Și știut este ca unul din caracterele esențiale și constante a majorităților este mediocritatea intelectuală și morală. Colectivitatea este un teren, în care calitățile rele, instinctele josnice ale indivizilor se desvoltă cu mare ușurință, pe când calitățile bune se anihilează și

(2) Vezi Sammler, *Die Lehre von dem richtigen Rechte*, pag. 154.

(3) Vezi M. Planiol, vol I, pag. 119 (ediția a 2-a). Către părerea acestui autor a înclinat în timpul din urmă și distinsul meu fost profesor D. Alexandresco, într'o adnotație făcută de D-sa la o hotărîre a noastră publicată în *Curierul Judiciar* din 1902, No. 17.

(4) Vezi G. A. Pugliese, *La publica opinione*, în *Rivista di giurisprudenza*, pe anul 1898, No. 9. Vezi de asemenea și studiul nostru «*Altruismul ca principiu obligator în dreptul pozitiv*», publicat în *Curierul Judiciar*, 1903 No. 74.

(5) Vezi Scipio Sighele, *La foule criminelle (essai de psychologie collective)*, Paris, 1901, pag. 212 (ediția a doua)

dispar. De aceea e cert că morala colectivă este cu mult inferioară moralei individuale, pentru-că numai aceasta din urmă, spre deosebire de cea dintâi, poate fi întemeiată pe rațiunea sănătoasă și pe adevărate idealuri altruiste și umanitare.

Acest fenomen de inferioritate și pejorațiune a moralei saū mai bine zis a moravurilor colective (colectivitatea nu poate avea de cât moravuri, iar nu morală propriu zisă), se explică prin aceea că în colectivitate păturile bune și superioare ale caracterului omenesc, acele pe cari civilizația și educația a reușit să le formeze în câți-va indivizi privilegiați, sunt înădușite de păturile inferioare, transmise prin atavism de la generațiile trecute, și cari alcătuesc patrimoniul comun al tuturor. Aceste din urmă pături apar ușor la suprafață, capătă înrîurire precumpănitoare, determinând direcțiunea tuturor manifestărilor psihice colective, cari aū puterea nemeritată de a forma opinia publică (6).

Acest fenomen pe care G. Sergi îl numește *stratificațiunea caracterului* alcătuește adevărata cauză pentru care psihologia colectivă prea rare ori este condusă de logică, de bun simț și de echitate (7). Paturile noi ale caracterului omenesc tot-d'a-una sunt eclipsate de păturile vechi, atavistice, pentru-că tot ce e de formațiune recentă în organism dispăre, se disolvă înainte de ceea ce are origine mai veche. Funcțiunile organice apărute în urmă, zice Ribot, sunt cele dintâi care încep a degenera (8).

În orice manifestare colectivă personalitățile distinse dispar, se confundă în personalitatea unică și imensă a mulțimei, stabilindu-se între ele un fel de diapason moral și intelectual comun (9).

Colectivitatea, fie ea organizată saū neorganizată, fie ea juriu, comisiune, adunare saū mulțime, nu se poate ridica la înălțimea intelectuală a individului izolat, de aceea ea dă un produs moral și intelectual mai prost de cât acela pe care l'ar da fie-care individ luat în parte; și aceasta din cauză că talentul, geniul, inteligența

(6) Gabriel Tarde. *Les crimes des foules* Lyon 1892. pag. 19 și *Foules et sectes au point de vue criminel*, în *Revue de deux Mondes* 1893 vol. 6.

(7) G. Sergi. *La stratificazione del carattere e la delinquenza* Messina, 1898

(8) Th. Ribot. *Les maladies de la volonté*. Paris pagina 161 (ediția a 15)

(9) G. Tarde. *Le public et la foule* în *Revue de Paris* numerile din 15 Iulie și 1 August 1898.

În manifestările psihice ale mulțimei avem a face, zice Enrico Ferri, cu fenomenul numit *fermentația psihologică*: germeii tuturor pasiunilor se ridică din adâncimile sufletului la suprafață, și precum din reacțiunile chimice între mai multe substanțe, se obțin substanțe noi și diferite, tot așa din reacția psihologică între mai multe sentimente diferite, nasc emoțiuni noi și teribile, necunoscute până atunci sufletului omenesc. Opinia lui Ferri e citată după S. Sighele, *op. cit.*, pag. 78.

nu se comunică, după cum se comunică de pildă sentimentele și emoțiile.

Acelaș lucru se observă și în opinia publică, care este tot o manifestare a spiritului colectiv. Parerile luminate, raționale și drepte rămân mai tot-d'a-una pe al doilea plan, apărând la iveală și triumfând părerea generală a mulțimei, aprecierile maselor cari determină curentele opiniei publice, și cari pot fi ușor influențate de ziaristică, saū de cutare saū cutare persoană interesată. «*De l'argent, beaucoup d'argent, toujours de l'argent*, zice Sighele, *et l'on crée l'opinion publique que l'on veut* (10).

Dacă acesta este caracterul intim al opiniei publice, atunci putem care admite sistemul preconizat de Saleilles și Planiol, care obligă pe judecător ca în aprecierile sale să se conducă după curentul acestei opinii?

Din punctul de vedere al politicei dreptului, cutare saū cutare curent al opiniei publice poate alcătui un fenomen fericit, saū, din contra, nenorocit. Dacă legiuitorul ar căuta să urmărească orbește curentele schimbătoare ale opiniei publice, atunci ar trebui să renunțe definitiv la rolul său mareț de organizator și conducător al relațiilor sociale. Dacă dânsul ar conferi magistratului dreptul nețârmurit de a se orienta după vederile opiniei publice, atunci ar risca să vadă, în cutare saū cutare caz, pe magistrat făcându-se campionul tocmai a acelor vederi, pe cari legiuitorul le-ar găsi că sunt nenorocite și antisociale.

Dacă opinia publică, ca atare, nu conține în sine însăși sancțiunea veracității și temeiniciei sale proprii, nu conține garanția că corespunde problemelor supreme ale dreptului; dacă ea poate alcătui o manifestare când fericită, când nenorocită, atunci evident că criteriul trebuie să-l căutăm în altă parte.

Și am văzut că Stammler găsește acest criteriu în noțiunea «*idealului social*». Dacă este de absolută nevoie fixarea unui principiu conducător pentru întreaga politică a dreptului și pentru metodele de tâlmăcire judecătorești, zice el, apoi un asemenea principiu îl putem găsi numai în idealul social. Dându-ne bine seama de acest ideal și lămurindu-ne de aproape cerințele lui, vom căpăta acea bază sigură și neapărată atât pentru aprecierea problemelor generale ale dreptului, cât și pentru resolvarea diferitelor spețe de fapt ce se pot ivi, bază fără care atât doctrina cât și jurisprudența vor rătăci pe bizuite și în întunec. Și am văzut mai sus că întreaga argumentare teo-

(10) S. Sighele. *op. cit.*, pag. 244; Vezi și G. Le Bon. *Psychologie des Foules* pag. 27. Vezi și excelentul studiu «*La Psychologie des manifestations parisiennes*» a lui Paul Potier, publicat în *Revue de Revues* 1899, No. din 15 Iunie

retică a lui Stammler se învârtește în jurul formulării idealului social, și a concluziilor logice ce se pot deduce din el.

Nu intră în cadrul studiului nostru de a urmări mai departe pe Stammler în deducțiile sale teoretice. Din cele expuse în capitolul precedent, am putut vedea că dânsul se apropie mai mult de Geny, de cât de Saleilles. Deosebirea între ei constă mai mult în aceea că, în locul «naturei lucrurilor», Stammler ne dă noțiunea idealului social. Dar oare prin această schimbare de decor problema noastră face un pas mai departe?

Nu împărtășim concepția realistă naivă, după care noțiunea «idealului social», ca și orî-ce alte noțiuni generale de acest gen, ar fi o pură născocire hibridă a imaginației noastre. Nu ne vom face ecoul acelor observațiuni ironice, pe cari atât de des le auzim, când e vorba de asemenea noțiuni și formule generale. Din contra, suntem gata să recunoaștem, împreună cu Stammler și cu alți partizani a așa numitei «școala nouă a dreptului natural», că cerințele și aspirațiunile ideale ale omenirii au o mare importanță etico-socială și joacă un rol precumpănitor în dezvoltarea și funcționarea dreptului.

Fondul chestiunii însă residă nu aci, ci în problema de a se ști: putem oare încredința elucidarea și realizarea idealului social unei persoane singuratică, cum de pildă este judecătorul?

Orî cât ne-am trudi să precisăm și să definim quintesența idealului social, nimeni nu va tăgădui totuși, credem, că el va rămânea tot-d'a-una o problemă din cele mai discutabile. Inșăși formula dată de Stammler «Gemeinschaft der freiwollenden Menschen», credem că nu desleagă definitiv problema. Se vor găsi alții, cari să i-o conteste, precum și el a contestat formulele propuse de predecesorii săi.

Dar chiar dacă am primi ca adevărată cutare sau cutare formulă a idealului social, de aci și până la rezolvirea chestiunilor practice ale vieții reale este o depărtare încă mare. Ca să deducem din ea soluțiunea practică a cutărei sau cutărei spețe de fapt, avem nevoie, precum declară inșăși Stammler, de o operație grea, intelectuală, de un șir întreg de argumentări și deducțiuni logice. Dacă în această înlanțuire nesfârșită de argumentări și deducțiuni, popoare întregi, școli întregi de teoreticieni s'au împedicat și s'au abătut din calea cea adevărată, apoi cu atât mai ușor se va rătăci un biet judecător.

Inșăși Stammler recunoaște aceasta, dar opinează că pericolul în mare parte poate fi micșorat prin priceperea luminată și cumpănită a științei dreptului.

Admitem și aceasta; de cât aci apare iarăși

înaintea noastră aceeași problemă fatală, de care s'a sfărâmat teoria înrudită a lui Géný.

Presupunem că judecătorul, având noțiunea cea mai dreaptă și mai luminată despre idealul social, izbuteste să deducă din ea, după toate pravilele logice sănătoase, soluțiunea practică a unei anumite spețe de fapt. Ce se va întâmpla însă în cazul când hotărîrea lui ar fi în complectă contradicție cu vederile generale și dominante, de și eronate, ale contimporanilor săi?

Cum ar rezolvi Stammler această chestiune, nu știm; evident însă că aci nu pot avea loc de cât următoarele două soluții:

Sau să preferim aceea ce ne ordoană idealul social și atunci, ignorând vederile dominante ale colectivității, «*per fas et nefas* să aplicăm idealul nostru despre echitate».

Sau să ne plecăm cu smerenie înaintea «părerilor dominante în societate», renunțând cu chipul acesta la preferința idealului social

Iată dilema din care în adevăr nu putem eși!

Dacă ne hotărâm pentru prima alternativă, atunci, evident, inaugurăm «anarhia judecătorească», sau mai bine zis «tirania judecătorească».—Dacă alegem a doua,—ne întoarcem iarăși la doctrina lipsită de fundament a lui Saleilles, de oare ce, precum foarte bine observă Stammler, simpla „conștiință juridică colectivă“, fără o sancțiune supremă din partea cutărei sau cutărei considerățiuni de politică socială, n'are nici o importanță obligatorie, nici o putere imperativă.

Dacă vom căuta să resumăm cele expuse mai sus și să ne întrebăm dacă chestiunea lărgirii aprecierii judecătorești a făcut vre un pas înainte, am ajunge la următoarea concluzie: toate încercările de a găsi o bază teoretică sănătoasă pentru rolul legiferator al magistratului au căzut în baltă, s'au nimicit reciproc. Problema găsirei criteriului obiectiv pentru o interpretare mai largă, rămâne, și în urma acestor încercări, tot în faza ei primitivă neștiințifică.

(Va urma)

Vespasian Erbiceanu

Judecător de instrucție pe lângă Trib. Iași

JURISPRUDENȚĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. III

Audiența de la 25 Octombrie 1905

Președenția D-lui C. C. ȘTEFĂNESCU, Președinte

Ministerul de Finanțe cu Spirache Iurca

Legea băturilor spirtoase.—Căile de reformare a deciziunilor administrațiunei superioare prevăzute de această lege.—Dacă între aceste căi este admisă și calea extra-ordinară a revizuirii.—(Art. 36 și 37 din legea băturilor spirtoase și art. 110 și 111 din regulamentul acestei legi.

Prin art. 36 și 37 din legea pentru așezarea și

administrarea impozitului asupra băuturilor spirtoase și art. 110 și 111 din regulamentul acestei legi, legiuitorul arată căile prin care se pot ataca deciziunile administrației superioare în această materie, desemnând apelul, opoziția și recursul în casație.

Astfel, o altă cale de reformare, ne mai putându-se introduce prin interpretare, într'o asemenea materie specială, calea extraordinară a revizuirii nu poate fi admisă, căci dacă prin o justă reciprocitate această cale s'ar admite și în favoarea contravenienților, în cazurile art. 288 și urm. pr. civilă, ar fi de natură a întârzia repede judecare a contravenienților la sus arătată lege, și aceasta nu ar fi putut fi intențiunea legiuitorului.

Decisiunea 46/905. — Respins recursul făcut de Ministerul de Finanțe în contra sentinței Tribunalului Prahova, s. I cu No. 316/903 dată în proces cu Spirache Iarca.

Curtea,

Ascultând pe d. avocat Marinescu în desvoltarea motivelor de casare;

Pe d. avocat Pretorian în combateri;

Deliberând,

Asupra motivului de casare:

«Exces de putere și greșită interpretare a art. 110 și 111 din reg. legei asupra băuturilor spirtoase (art. 36 și 37 din lege) și violarea art. 288 și 291 Pr. civilă.

«Tribunalul de Prahova face eroare când afirmă, că prin faptul că legea băuturilor spirtoase, care este lege specială, nu vorbește de revizuire, revizuirea nu este admisibilă. Legea băuturilor spirtoase și în genere toate legile speciale conțin pentru o ușurință în aplicațiunea lor, vre-o câte-va derogățiuni la dreptul comun; nu se poate deduce însă din aceasta, că legea ordinară nu completează legea specială, atunci când legea specială tace.

«Legea băuturilor spirtoase, întru atât deroagă de la legea ordinară că micșorează termenele de opozițiune, apel și recurs, dar nu înțelege cătuși de puțin de a ridica Statului dreptul pentru a cere revizuirea hotăririlor. Aceasta se mai poate vedea și din termenii generali ai art. 288 și 291 Cod. Pr. civ.

«Tribunalul de Prahova, din oficiu, refuzând dreptul Statului la revizuire, comite un exces de putere, interpretă greșit legea și regulamentul băuturilor spirtoase în articolele sus menționate și violează în acelaș timp art. 288 și 291 C. Pr. civilă».

Având în vedere sentința Trib. Prahova s. I cu No. 316/903, atacată cu recurs, din care rezultă, că intimatul Spirache Iarca a fost achitat în mod definitiv, prin sentința Trib. Prahova No. 413/902, de faptul de contravenție la legea băuturilor spirtoase, ce i se imputa; că Ministerul de Finanțe a făcut cerere de revizuire în contra acestei sentințe definitive, și Trib. Prahova s. I, prin sentința supusă recursului, a respins ca neadmisibilă această cerere:

Considerând că, prin articolele 36 și 37 din legea pentru așezarea și administrarea impozitului asupra băuturilor spirtoase, și art. 110 și 111 din regulamentul din 2 August 1903 pentru aplicarea acestei legi, legiuitorul a arătat căile prin care se pot ataca deciziunile administrației superioare în această materie, desemnând numai apelul la tribunal în termen de 10 zile, opoziția în termen de 5 zile, și recursul în Casație în termen de 20 de zile de la comunicare;

Considerând că, odată ce legiuitorul a determinat căile de reformare a sentințelor date asupra contravenienților la legea băuturilor spirtoase, nu se mai poate introduce prin interpretare, într'o asemenea materie specială, și calea de retractare a revizuirii, cale extraordinară care, dacă s'ar admite printr'o justă reciprocitate

și în favoarea contravenienților, în cazurile art. 288 și următorii din procedura civilă, ar fi de natură a întârzia repede judecare a contravenienților la susmenționata lege, și aceasta nu a putut fi intențiunea legiuitorului;

Considerând că așa fiind, motivul de recurs este nefondat și urmează a fi respins ca atare;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge, etc.

Audiența de la 15 Noembrie 1905

Președenția D-lui G. G. ȘTEFANESCU, Președinte

Dușu R. Vlăsceanu, recurs fiscal

Contribuțiuni directe.—Rolurile periodului lucrător.—Element de apreciere pentru un recensământ viitor.

Mașine de treerat.—Închiriere la locuitori.—Patentă de închirietor de mașine agricole.

Comisiunile de recensământ nu sunt obligate a ține seamă de impunerile prevădute în rolurile periodului lucrător, de cât ca simple elemente de apreciere, întru cât nu se poate invoca autoritatea lucrului judecat în această privință.

Când un proprietar de moșie are o mașină de treerat, pe care o închiriază pe la diferiți locuitori făcând speculă în modul acesta, dânsul urmează să fie impus la patentă de închirietor de mașine agricole.

Decisiunea 65/905. — Respins recursul făcut de Dușu R. Vlăsceanu în contra decisiunii Comisiunii de apel a județului Brăila cu No. 95/905.

Curtea,

Asupra motivului I de casare:

«Că fonciera la care a fost impus este prea mare, de oare-ce până acum a fost impus cu 20 lei hectarul, iar nu 32 lei ca acuma».

Având în vedere că recensământul fiind o operațiune care se face pe un period determinat de timp luându-se în vedere valoarea venitului proprietății, în ce privește quantumul fonciarului, venit care este supus variațiunii în diferite epoci. Comisiunea nu era legată de recensământul din trecut, și era în drept să aprecieze valoarea proprietății ce urma să fie impusă după valoarea ei actuală;

Considerând că, recurentul nu a adus nici o dovadă în combaterea constatrilor făcute de Comis. comunală în această privință;

Considerând că, în ce privește constatarea și aprecierea faptelor comisiunea este suverană;

Că așa fiind primul motiv este nefondat.

În ce privește motivul al II-lea:

«Că patentă la care a fost impus asupra mașinei de treerat nu trebuia să fie impus, căci întrebunțează mașina numai pentru nevoia pământului său fără a face speculă cu dânsa».

Având în vedere că Comisiunea constată din examinarea împrejurărilor de fapt că, mașina de treerat ce o are recurentul nu este necesară pentru cele 17 hectare arabile ale recurentului, și deduce de aici cum și din alte împrejurări că recurentul este închirietor de mașini agricole și că făcând speculă în chipul acesta cu mașina de treerat ce are, urmează a fi impus la patentă pentru acest comerț;

Că deci și al doilea motiv este nefondat.

În ce privește motivul al III-lea:

«Că a fost impus prea mult pentru comerțul de băcănie ce face».

Considerând în fine că și al III-lea motiv este nefondat, pentru că Comisiunea se întemeiază pe apreciere în fapt, când a impus pe recurent la patentă de băcan, și constată în fapt că dânsul exercită acest comerț.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge, etc.

CURTEA DE APEL DIN GALAȚI, SECȚIA II

Audiența de la 15 Septembrie 1905

Președenția D-lui G. TANOVICÉANU, Președinte

Gheorghe Drăgușin

Deciziunea civilă No. 126

Pământ rural.—Modul cum are a se îndeplini procedura în asemenea materie.—Comunicarea copii după o decizie de către primarul comunei.—Validitatea unei asemenea comunicări.—Opozițiune.—Introducerea ei peste termenul de opt zile libere de la comunicare.—Tardivitatea opoziției.—(Art. 6 și 14 din legea rurală de la 1879, art. 62 din legea judecătorilor de ocoale și 154 pr. civilă).

Legiuitorul, în vederea celerității cu care trebuie ca justiția să rezolve procesele relative la pământurile rurale, a prevăzut prin art. 6 și 14 din legea de la 13 Februarie 1879, ca procedura în această materie să se îndeplinească prin administrație, iar legea judecătorilor de pace, în vigoare azi, prin art. 62 n'a modificat legea rurală decât în ce privește organizarea jurisdicțiunii și a competenței instanțelor chemate a judeca aceste acțiuni în sensul ca pe viitor să fie supuse principiului a două grade de jurisdicție și judecate de judecătorii de ocol în primă instanță și în marginile competenței lor de 1500 lei, și de tribunal în apel sau tot în prima instanță dacă valoarea litigiului trece de această sumă iar nici de cum și în privința formelor de procedură, care urmează a se îndeplini tot conform art. 6 și 14 sus citate.

Prin urmare, comunicarea unei copii după deciziunea Curții de apel, dată în materie de pământ rural, comunicare făcută de primarul comunei este legală, făcută și dar opozițiunea introdusă contra acestei deciziuni peste termenul de opt zile libere de la acea comunicare, este tardivă.

Curtea,

Asupra opozițiunii făcute de Gheorghe Drăgușin contra deciziunii acestei Curți No. 40/905 prin care în lipsă i s'a respins apelul făcut contra sentinței Trib. Brăila s. I N. 59/897;

Având în vedere incidentul ridicat de intimați prin care tinde la respingerea opoziției ca tardivă;

Având în vedere că după art. 154 din pr. civilă termenul de opoziție în materie civilă, cum e în specie este de opt zile libere de la primirea hotărârei în persoană sau la domiciliul părții condamnate în lipsă;

Considerând că în cazul de față din procesul verbal cu data de 16 Mai 1905 dresat de Primarul comunei Tașpunar, jud. Constanța se constată că deciziunea opozată a fost comunicată oponentului în sus arătata zi; Că opoziția fiind făcută tocmai la 4 Iunie 1905, e tardivă și are a fi respinsă ca atare;

Considerând că oponentul susține că opoziția urmează a fi considerată ca dată în termen de oare-ce comunicarea deciziei este nulă fiind făcută de Primarul comunei, iar nu de agentul judecătoresc, adică portărelui sau un agent autorizat de el, cum prescrie art. 137 și 74 din pr. civilă;

Considerând că procesul intentat de oponent, în care s'a dat decizia opozată, are de obiect anularea înstrăinării pământului rural în întindere de zece pogoane loc arabil și un pogon loc de casă din comuna Salistraru, jud. Brăila, făcută de numitul oponent către intimații de azi, pe motiv că această înstrăinare e în contra dispozițiilor legii rurale din 1879;

Considerând că legiuitorul având în vedere celeritatea cu care trebuie ca justiția să rezolve asemenea procese, a prevăzut prin art. 6 și 14 din legea de la 13 Februarie 1879 ca procedura în această materie să se îndeplinească prin administrație;

Considerând că legea judecătorilor de pace, în vi-

goare azi, prin art. 62 n'a modificat legea rurală, de cât în ce privește organizarea jurisdicțiunii și a competenței instanțelor chemate a judeca aceste acțiuni, în acest sens, că pe viitor ele vor fi supuse principiului a două grade de jurisdicție și judecate de judecătorii de ocol în primă instanță și în marginile competenței lor de 1500 lei și de Tribunal, în apel, sau tot în primă instanță dacă valoarea litigiului trece de această sumă, iar nici de cum și în privința formelor de procedură, care urmează a se îndeplini tot conform art. 6 și 14 din legea rurală, adică prin administrație;

Considerând că dacă ar fi adevărat că prin art. 62 din legea judecătorilor de pace s'a modificat legea rurală și în privința modului de citare a părților și de comunicarea hotărârilor date în această materie, de sigur că la 1902 când s'a modificat legea portăreilor legiuitorul ar fi avut grija să prevadă textual vre-o dispoziție prin care să îndatorească pe portărei a îndeplini în mod gratuit procedura în procesele rurale; Or, nici un text din legea portăreilor și nici din regulamentul ei nu impune acestor agenți judecătorești obligațiunea de a comunica părților în mod gratuit citațiunii și copii după hotărâri nu numai în procesele relative la pământurile rurale, dar nici în celelalte procese ori care ar fi natura lor, astfel: când procesul este intentat de Stat, portăreii sunt despăgubiți de cheltuielile de procedură în care scop ei trimet la fie care trei luni autorităților respective, în socoteala cărora s'a făcut cheltuielile, compturi amănunțite pentru fie care afacere, spre a se mandata plata acestor cheltuieli, dacă părțile se servesc de act de sărăcie, portăreii se despăgubesc de asemenea taxe de procedură de la partea căzută în proces în virtutea hotărârilor judecătorești prin care se condamnă partea căzută în proces la aceste taxe, chiar dacă s'a servit acea parte cu act de sărăcie, atita numai că urmărirea se va face atunci când i se va îmbunătăți pozițiunea materială, și în fine, în materie criminală iarăși se face comunicarea actelor prevăzute de art. 237, 284 și 340 din codul de procedură criminală tot de către portărei însă nu gratuit, ci numai fără o prealabilă plată a taxelor cuvenite, rămânând a se despăgubi în urmă în baza hotărârei judecătorești pronunțate în contra acuzațiilor sau în contra părții civile, dacă acestea au căzut în proces (art. 3, 193, 195, 201 și 202 din regulamentul portăreilor) în procesele relative la pământurile rurale, portăreii n'ar avea de la cine să se despăgubească de taxa de procedură și de cheltuieli de transport, pentru că legea timbrului și art. 62 din legea judecătorilor de pace prevăd că astfel de acțiuni sunt scutite de taxa timbrului și de ori ce cheltuieli de procedură, de unde urmează că procedura în această materie e bine și legal îndeplinită prin administrație, că deci întimpinarea făcută de oponent este netemeinică;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge opoziția, etc.

(ss) G. Tanoviceanu, M. A. Besteie, D. G. Tazlăuanu p. Grefier (s) Al. Băltănescu

Opiniune

Subsemnatul sunt de opinie a se considera opoziția c'a făcută în termen într-un cît hotărârea apelată n'a fost comunicată în conformitate cu dispozițiunile art. 317 și 74 pr. civilă.

În adevăr prin art. 317 pr. civ. se specifică în mod categoric persoanele care urmează să facă comunicarea și care nu sunt decât agenții judecătorești instituiți prin legea corpului de portărei; La această regulă generală legiuitorul prin legi speciale a făcut cîteva derogățiuni. Astfel prin legea judecătorilor de ocoale și în legea interpretativă din 1879 se prevede că toate actele de procedură să fie îndeplinite prin administrație. În speță, fiind vorba de o acțiune relativă la un pământ rural, cesițiunea dedusă înaintea Curții de rezolvat, este de a se ști dacă legea rurală din 1879 a fost în tot sau numai în parte abrogată prin legea judecătorilor de ocoale din 1896.

Prin această din urmă lege s'a dispus ca toate acțiunile relative la pământurile rurale să fie date în competența instanțelor judecătorești ordinare, apărându-le, în același timp, de veri ce taxe sau timbre de procedură. De aci rezultă că asemenea acțiuni vor fi susepse pe viitor la aceleași reguli în ceia ce privește competența, jurisdicțiunea, căile de reformă și actele de procedură. A se pretinde cum că competența și jurisdicțiunea lor, ar urma că asemenea acțiuni să nu se bucure nici de căile de reformă, nici de termenele ce legea comună prevede pentru aceste căi, or, acest lucru nu se poate admite nici după teoria onor. majorității. Art. 62 din legea judecătorilor de ocoale n'a avut alt scop de cât a declara asemenea acțiuni scutite de veri ce fel de taxe de procedură, lucru de altmintelega pe care l'a făcut și legea timbrului prin art.... iar nici de cum de a abroga numai în parte dispozițiunile legii rurale din 1879 și de a deroga de la regula generală în ceia ce privește modul și agenții care urmează să îndeplinească actele de procedură.

De asemenea dispozițiunile art... din legea judecătorilor de ocoale nu pot fi aplicabile în speță, de vreme ce legiuitorul a creat acea excepțiune numai în ceia ce pricește acțiunile pornite la judecătoria și venite în apel la Tribunal iar nu și acelea unde Tribunalul le judecă în primă instanță;

Această părere nu poate fi în contradicțiune nici cu legea portăreilor, care nu conține nici o dispozițiune prin care li s'ar pune în sarcina lor îndeplinirea unor asemenea acte de procedură fără plată de taxe. Mai întâi că principiul acela cum că portăreii nu pot instrumenta în nici un caz în mod gratuit, nu poate fi admis în mod absolut și fără nici o excepțiune, acest lucru îl învederează mai cu seamă art. 237, 284 și 340 din codul de procedură criminală care impune portăreilor facerea unor lucrări fără a percepe taxele și fără a avea de unde să se despăgubească. Aceasta s'ar întâmpla mai cu seamă în cazul când acuzatul fiind achitat partea civilă nu a fost constituită. De altmintelega corpul de portăreii în cazurile ce ne preocupă nici nu ar avea dreptul la despăgubire, întru cât acțiunile și actele de procedură în asemenea materii sunt scutite prin legea fundamentală de veri ce fel de timbre și taxe, obligată fiind partea numai de a le procura transportul în natură conform art... și acest transport nu se poate pretinde că e taxa unui act de procedură;

Că, prin urmare, întru cât comunicarea hotărârii opozată n'a fost făcută în conformitate cu legea de procedură civilă, ea urmează a fi considerată ca necomunicată și că prin urmare opoziția făcută de G. B. Drăgușin contra deciziei acestei Curți cu No. 40/905 este în termen.

(s) N. Dimitrescu

JUDECĂTORIA OCOLULUI TURNU-SEVERIN

Audiența de la 21 Ianuarie 1906

Ruxandra D. Bălulescu s. a. cu N. M. Filimon și Jitea s. a.

Cartea de judecată civilă No. 96

Cerere de intervenție. — Partagiū. — Pronunțarea hotărârii care determină masa partagiabilă. — Dacă cererea de intervenție în asemenea materie de partagi, mai poate fi primită după darea hotărârii care determină masa partagiabilă. — (Art. 248 Pr. civilă).

După dispozițiunile art. 248 Pr. civ., intervențiunile de ori-ce fel ar fi, se pot primi atât timp cât pricina principală se va găsi înaintea primei instanțe; că, însă, în materie de partagiū, hotărârea care tranșează în mod definitiv pricina, fiind aceea care determină masa partagiabilă, după darea unei asemenea hotărâri, între părți nu se mai urmează nici o judecată, reținându-se afacerea numai pentru forma-

rea și tragerea loturilor, așa că aceste hotărâri nu sunt simple încheeri pregătitoare asupra cărora să se mai poate reveni, ci ele constituiesc hotărâri definitive, ne mai putând fi reformate de cât pe căile admise de lege.

Prin urmare, o cerere de intervențiune primită în urma pronunțării admiterii în principiu a acțiunii de eșire din indiviziune, asemenea intervențiune este tardiv făcută și deci neadmisibilă, de oare ce judecata nu mai poate reveni asupra acelei hotărâri.

Judecata,

Asupra acestei intervențiuni:

Având în vedere susținerile părților;

Având în vedere că din lucrările din dosar rezultă următoarele:

La 1 Octombrie 1905 d-lor N. M. Filimon Jitea și Dinu P. Tăban părăți în intervențiunea de astăzi cu petițiunea înregistrată la No. 22938 au chemat în judecată pe cei-l-alți părăți Dumitru M. Filimon și Opran Filimon cerând de a împărți între dînșii în patru părți egale un trup de moșie, situat în hotarul com. Isvorul Anestilor, cătuna Valea-Hoțului, locul numit «Fața Boului», vecin la Răsărit și Mează-Zi cu Stoica M. Filimon, la Apus cu M. Ermoiu și Mează-Noapte cu delimitările, pe care l'a cumpărat împreună de la mai mulți moșneni din aceia comună; Că la 17 Octombrie 1905, această acțiune, în baza actelor de cumpărătoare prezentate, este admisă în principiu ordonându-se partagiul în patru părți egale, numindu-se expert cu formarea și compunerea loturilor d-nul Inginer Gh. Crăciunescu din Severin, care în ziua de 31 Octombrie 1905 a și depus legiuitul jurământ. Și tocmai la 10 Ianuarie 1906 intervenienții Ruxanda Dumitru Bălulescu și Dumitru Bălulescu cu petițiunea înregistrată la No. 761 intervin în acest proces, cerând ca din masa partagiabilă să se scoată o bucată de teren pe motiv că ar fi aparținând minorilor deff. Dumitru Ciocănel;

Având în vedere că părății N. M. Filimon Jitea și cei-l-alți se opun la admiterea acestei intervențiuni pe motiv că este tardiv făcută ne mai putându-se reveni asupra hotărârii de admiterea în principiu, iar intervenienții prin avocații lor susțin că afacerea fiind încă pendinte înaintea primei instanțe intervenția este admisibilă;

Considerând că astfel fiind, cestiunea dedusă înaintea judecății este de a se ști dacă dupe darea unei hotărâri de admiterea în principiu a unei acțiuni de eșire din indiviziune se mai poate reveni asupra ei, fie dupe cererea părților ce au mai figurat în cauză, fie dupe a altor intervenienți; adică fie aceea intervențiune agresivă, fie conservatoare;

Având în vedere că dupe dispozițiunile art. 248 Pr. civ. intervențiunile de ori-ce fel ar fi se pot primi atât timp cât pricina principală se va găsi înaintea primei instanțe;

Considerând că în materie de partagiū, hotărârea judecății care tranșează în mod definitiv pricina este aceea care determină masa partagiabilă și fixează dreptul fie-cărei părți în această masă; Căci după darea unei asemenea hotărâri între dînsele nu se mai urmează nici o judecată, reținându-se afacerea numai pentru formarea și tragerea loturilor, lucrări ce nu sunt de cât niște formalități de executarea acelei hotărâri; Că astfel fiind aceste hotărâri nu sunt simple încheeri pregătitoare asupra cărora să se mai poată reveni ci constituiesc hotărâri definitive pentru judecata ce le-a pronunțat; ele ne mai putând fi reformate de cât pe căile admise de lege; jurisprudența fiind constantă în această privință (Curtea Buc. s. III No. 51 1887, Dreptul No. 84/87; C. Craiova sec. II-a 29 Mai 1891, Dreptul No. 53/1891. Vezi cod. civil adnotat Cristescu nota art. 733). Casația I No. 343/1890, B. pag. 608);

Considerând că în speță intervențiunea făcută de d-lor Ruxanda Dumitru Bălulescu și Dumitru Bălule-

seu tutorii minorilor def. Dumitru Ciocănel fiind primită la 10 Ianuarie 1906.—adică în urma pronunțării de admiterea în principiu a acțiunii principale de esirea din indivisiune.—această intervențiune tardivă făcută nu poate fi admisibilă de oare ce judecata nu poate reveni asupra acelei hotărâri și deci în asemenea caz urmează a fi respinsă ca inadmisibilă ;

Judecător (s) **Ar. Marinescu.**

Grefier (s) **Gh. N. Popovici.**

Trib. civil din Termonde (Belgia) 8 Martie 1900

Responsabilitate. — Servitor. — Boală contractată în serviciul stăpânului. — Culpă acestui din urmă.

Nici-un text de lege nu obligă pe stăpân a garanta pe servitorul său contra boalelor contractate în timpul serviciului. Pentru ca stăpânul să poată fi declarat responsabil, trebuie să se stabilească o culpă din partea lui.

Faptul din partea stăpânului de a pune pe o copilă de 16 ani, care era în serviciul său, să caute și să îngrijească pe o persoană bolnavă de tifus, constituie o culpă din partea sa.

(Din *La Flandre judiciaire*, 1900, No. 12, p. 189, 190).

Curtea de apel din Gand, 11 Decembrie 1900

Responsabilitate. — Otel mobilat. — Boală contagioasă a călătorului. — Desinfectarea camerei. — Responsabilitatea călătorului.

Când un călător este atins într'un otel de o boală contagioasă, otelierul este în drept a fi despăgubit cu cheltuiala făcută pentru desinfectarea camerei ocupată de bolnav.

Otelierul mai este încă în drept a cere despăgubiri pentru imposibilitatea în care el s'a găsit de a închiria la alți călători, atât camerele vecine cu cea în care bolnavul a zăcut, cât și această din urmă cameră, înainte de a fi fost desinfectată, după plecarea bolnavului.

Curtea,

Considerând că, în specie, reclamația se întemeiază pe raporturile juridice create între părți prin convenția sui generis încheiată verbal între apelant și intimat, în urma sosirii acestuia din urmă la otelul celui dintâi; că dacă convențiile obligă nu numai la ceea ce este exprimat într'insile, dar încă la toate urmările ce echitatea, obiceiul sau legea dă obligațiunii după natura sa (art. 1135 C. fr., 970 C. civ. rom.), și dacă în convențiunii trebuie a se cerceta care a fost intențiunea comună a părților (art. 1156 C. fr., 977 C. civ. rom.), aceste reguli își găsesc mai cu seamă aplicare în convențiile a căror efect n'au fost în mod special determinate de lege; că, prin aplicarea acestor reguli, trebuie să decidem că atât echitatea cât și voința presupusă a părților, nu permit ca otelierul să sufere cheltuielile și pierderile ocazionate prin boala contagioasă survenită unui călător; că fără cuvânt se susține de intimat că boala este un caz fortuit făcând parte din riscurile profesiunii exercitate de otelier, riscuri pe care el le are în vedere când își stabilește prețurile sale: căci, de bună seamă, el n'a putut, în stabilirea acestor prețuri să aibă în vedere cheltuielile ce poate atrage o boală, pe care raționalmente vorbind, el n'a putut s'o prevadă, etc.

(Din *La Flandre judiciaire* 1900, No. 2, p. 21 urm).

Observație. — Decizia Curții din Gand este conformă doctrinei și jurisprudenței. Este, în adevăr, generalmente admis că călătorul care, în timpul șederii sale într'un otel, ar fi atins de o boală contagioasă, murind chiar de această boală,

nu are nici-o responsabilitate către otelier, fiind că boala este un caz fortuit.

Călătorul său moștenitorii lui, la caz de moarte, sunt însă obligați a plăti cheltuielile de desinfectare pentru-că locatarul trebuie să restituie imobilul închiriat în bună stare (art. 1431, 1432).

Călătorul n'ar putea fi scutit de această obligație, invocând cazul fortuit sau forță majoră, adecă: boala, pentru-că responsabilitatea lui are drept cauză o culpă a sa, adecă: faptul că nu restituie camera închiriată în stare bună, puțin importă dacă această culpă a fost comisă cu ocazia unui fapt al său voluntar, sau involuntar. Cpr. Baudry et Wahl, *Louge*, I, 568, 629 și 708 (ed. I-a), 730, 808 și 918 (ed. a 2-a). Mai vezi încă C. Poitiers și Paris, D. P. 96. 2. 337 și 340 (ambele decisiu cu notele lui A Boistel); Trib. Paris, *Pand. Périod.* 94. 2. 36, etc.

În orî-ce caz, otelierul este obligat a desinfecța apartamentul, în urma părăsirii lui de către bolnav; căci dacă, în lipsa unei asemenea măsurii, un alt călător care ar fi ocupat apartamentul nedesinfecțat, s'ar fi îmbolnăvit din această cauză, otelierul ar fi de bună seamă responsabil, aceasta constituind o culpă din partea lui.

D. Alexandresco

INFORMAȚIE

A apărut: Tabla de materii a Curierului Judiciar, pe anul 1905. Ea este un adevărat repertoriu juridic și cuprinde 7 coale tipar. Prețul unui exemplar, Lei 5. Nu se va expedia de cât acelor ce trimit costul prin mandat poștal și sunt la corent cu plata abonamentului.

* * *

S'a pus sub presă și *la 15 Aprilie va apare* în editura Ziarului «Curierul Judiciar»: *Primul supliment din Colecțiunea de legi financiare, cuprinzând: Legea de constatare și percepere a contribuțiilor directe modificată în 1905; Legea Timbrului modificată în 1906, ambele cu jurisprudența Inaltei Curți de casație până la zi; Legea impozitului personal și mobilier din 1906; Legea drumurilor, Legea organizării administrațiunii finanțelor Statului din 1906 și Legea împrumuturilor pe amanet din 1906.*

Această lucrare se datorește D-lui *G. St. Bădulescu*, Prim-grefier la Inalta Curte de casație, și Redactor la «Curierul Judiciar», cunoscut deja lumii juridice pentru lucrările sale cari au fost mult apreciate. **Prețul: lei 4.50**, iar pe hârtie de lux, **lei 5.**

Cine dorește a avea volumul elegant legat și cu numele imprimat va trimite în plus **lei 1.25**, la ziarul *Curierul Judiciar*, 5 Calea Rahovei, București.